



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 07. decembar 2012. godine
Br. ref.:AGJ329/12

PRESUDA

u

slučaju br. KI72/12

Podnosioci zahteva

Veton Berisha i Ilfete Haziri
Ustavno razmatranje presude A. br. 1053/2008 Vrhovnog suda od 31. maja
2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva Veton Berisha i Ilfete Haziri, sa prebivalištem u Prištini.

Osporene odluke

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, koja je uručena podnosiocima zahteva dana 25. maja 2012. godine.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, član 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo, 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: zakon), i pravila 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu, Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Podnosioci zahteva se žale protiv rušenja šupe koja je navodno u vlasništvu podnosilaca zahteva, preko odluke Direkcije javnih službi i civilne službe Prištine, kao i gradonačelnika Prištine, koje su bile podržane presudom Vrhovnog suda.
5. Pored toga, podnosioci zahteva traže od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da nametne privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona, radi zaštite šupe od rušenja, od strane Opštinskog inspektorata u Prištini.

Postupak pred Sudom

6. Dana 30. jula 2012. godine, podnosioci zahteva su podneli zahtev Sudu.
7. Dana 4. septembra 2012. godine, predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsednik), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.
8. Dana 1. oktobra 2012. godine, zahtev je saopšten Vrhovnom sudu i gradonačelniku Prištine.
9. Dana 5. oktobra 2012. godine, podnosioci zahteva su obavešteni u vezi sa registrovanjem zahteva.
10. Dana 30. oktobra 2012. godine, od podnosioca zahteva je zatraženo da dostave dodatnu dokumentaciju kako bi kompletirali svoj zahtev, naime u vezi sa trenutnim statusom šupe.
11. Dana 5. decembra 2012. god., Veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva i uvođenje privremenih mera.

Pregled činjenica u vezi sa Vetonom Berishom

12. Dana 6. jula 1990. godine, Opština Priština (odluka br. 08-360-247) je podnosiocu zahteva Vetonu Berishi dala na korišćenje stan "koji se nalazi u Prištini XXX Blok III, zgrada 4, br. 1, sprat, ulaz. Stan "ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara, a sastoji se od dve sobe; 1 kuhinje, 1 kupatilo, 1 WC, 1 predsoblje, hodnik, ostava, balkon, terasa, 1 unutrašnji balkon, 1 podrum, šupa i garaža.
13. Dana 16. jula 1990. godine, SIZ STANOVANJA I POSLOVNOG PROSTORA PRIŠTINA i podnosilac zahteva zaključali su ugovor br. 1193/3127 o korišćenju tog stana. Ugovor između ostalog propisuje:

“Na osnovu odluke entiteta koji daje stan, Skupština Opština (SO) Priština, iz Prištine o8br.360-247 od 06,07,1990. godine, organizacija isporučuje, dok nosilac stanarskog prava dobija na korišćenje za neodređeni period vremena, stan koji se nalazi u Prištini XXX Blok III, Zgrada 4, Br. 1, na spratu---- ulaz. Zgrada ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara, sadrži dve sobe; 1 sobu, 1 kuhinju, 1 kupatilo, 1 WC, predsoblje 1, hodnik, balkon, 1 terasu, unutrašnji balkon, 1 podrum, šupu i garažu”.

“Nosilac stanarskog prava će koristiti stan- koji je predmet ovog ugovora, zajedno sa članovima svoje porodice. Nosilac stanarskog prava je dužan da organizaciji isplati kiriju u iznosu od 40,00 dinara. On se tereti dana 01.08.1990, mesečno unapred, a najkasnije do 5. svakog meseca”.

“Zapisnik o isporuci stana nosiocu stanarskog prava, sastavljen u prisustvu obe ugovorne strane...gde je stanje stana utvrđeno po prijemu stana za korišćenje, predstavlja takođe sastavni deo ovog ugovora”.

14. Dana 2. avgusta 1992. godine, podnosilac zahteva je kupio (ugovor br. 06-360-9/27) navedeni stan od Opštine Prištine kao prodavca. Kupoprodajni ugovor je zaključen na osnovu ugovora o korišćenju stana br. 1193/3127, zaključen dana 16. jula 1990. godine. Kupoprodajni ugovor je, između ostalog, propisivao:

“Skupština opština Priština sa adresom u Prištini Trepcanska br. 2 (u daljem tekstu: prodavac) koju zastupa Novica Sojevic, Predsednik SO, i Veton Berisha (podnosilac zahteva) iz Prištine III, Stambeni blok br. 4 (u daljem tekstu: kupac)”

“Ugovorne strane utvrđuju da je kupac nosilac prava raspolaganja stana br. 4, u ulici III Stambeni blok br. 4 u Prištini, sa površinom od 43,90 kvadratnih metara, koji se nalazi na parceli KOB, ZKUL I koji se sastoji od 2 sobe, 1 kuhinje, 1 kupatila sa WC-om, 1 predsoblje, 1 hodnik, 1 terasa, 1 šupa i druge prostorije koje koristi kupac (podnosilac zahteva), je nosilac stanarskog prava (Zakupac na neodređeno vreme) pod ugovorom za korišćenje stana br. 1193/127, zaključen dana 16. jula 1990. godine.

“Ugovorne strane su saglasne da otkupna cena imovine iz člana 1 ovog ugovora na dan 2. avgusta 1992. godine iznosi 88 810 dinara (slovima osamdeset-osam hiljada osam stotina i deset). Prodavac prodaje a kupac kupuje nepokretnu imovinu iz člana 1 ovog ugovora po ceni od 2.023 dinara po kvadratnom metro, što ukupno iznosi ugovorenu cenu od 78,597 dinara (slovima sedamdeset osam hiljada pet stotina i devedeset sedam). Ugovorna cena navedena u stavu 1. ovog člana je utvrđena nakon propisanog umanjenja. Sastavni deo ovog ugovora je obračun ugovorne cene stana.

“Prava i obaveze kupca prema ovom ugovora biće preneti njegovom nasledniku”.

“Na dan ovog ugovora prestaju sva prava i obaveze stanarskog prava (zakupac na neodređeno vreme) i na toj osnovi zaključen je ugovor o korišćenju stana iz člana 1 ovog ugovora, pod uslovom da kupac preuzme obaveze troškova trenutnog održavanja na način kao što je propisano zakonom”.

“Ugovorne strane su saglasne da troškovi overenja ugovora od strane suda i upisa svojinskog prava te i teret hipoteke u javnim knjigama snosi kupac (podnosilac zahteva)”.

15. Dana 14. jula 1995. godine, Opštinski sud u Prištini, u tužbi za isporuku nepokretne imovine, po presudi P. br. 866/94, naredio je trećoj strani da preda šupu podnosiocu zahteva za korišćenje i na raspolaganje. Opštinski sud u Prištine je obrazložio sledeće:

“Na osnovu ugovora ov.br. 12709/93, od 12. februara 1993. godine, koji se odnosi na kupovinu stana, sud nalazi da je tužilac (podnosilac zahteva), kao nosilac stambenog prava od opštine Priština, kao nosilac prava raspolaganja, kupio je stan u trećem bloku stana br. 4, površine od 43.90 kvadratnih metara, koji se sastoji od dve sobe, jedne kuhinje, jednog kupatila, predsoblja i šupe”.

“Od Pl. Br. 1000 KO Priština, od 3. februara 1995. godine, sud je utvrdio da je tužilac (podnosilac zahteva) upisan u Opštinskoj geodetskoj upravi u Prištini, kao vlasnik kupljenog stana”.

“Odredba člana 20, stav 1, Zakona o osnovama svojinsko- pravnih odnosa predviđa da se pravo svojine stiče po samom zakonu, na osnovu pravnog posla i nasleđivanjem. S obzirom da je tužilac (podnosilac zahteva) stekao pravo na korišćenje stana zajedno sa šupom koja je predmet spora, I budući da ih je on kupio na osnovu gore navedenog ugovora, on ima svojinska prava takođe nad šupom, kao deo kapitala”.

16. Dana 30. avgusta 2002. godine, Direkcija za finansije i imovinu SO Priština je između ostalog (odluka 02 br. 03-2/2743) utvrdila sledeće:

“Vetonu Berishi iz Prištine ODREĐEN je porez na transakciju nepokretne imovine u vrednosti od 100 evra.

Osnov za utvrđivanje ovog poreza proizilazi iz presude o proveri kupovine nepokretne imovine, proverena u Opštinskom sudu u Prištini br. 866/94 od 14. jula 1995. godine.

Iz dokumentacije se može videti da presuda o proveri kupovine nepokretne imovine između V. K. i Veton Berisha, ima kao predmet kupovine 1 jedinicu (parcela) upisana u posedovnom listu br. III Opštinskom katastru III, uslužna šupa, gde se svaka jedinica plaća 100 evra”.

Pregled činjenica u vezi sa Ilfete Haziri

17. Dana 1. februara 1977. godine (Samoupravna interesna zajednica) za stambene i poslovne objekte u Prištini i Nazmi Haziri (pokojni suprug Ilfete Haziri) potpisali su ugovor br. 1193-3125 o korišćenju stana. “Stan ima ukupnu površinu od 43,90 kvadratnih metara i sastoji se od 2 spavaće sobe, 1 kuhinje, 1 kupatila, i toaleta, 1 predsoblja, hodnika, balkona, terase, špajza, podruma, ostave i garaže”.
18. Dana 11. aprila 1996. godine, Direkcija za pravne i imovinske poslove u opštini Priština, izdaje potvrdu br. 2218/96, kojom Ilfete Haziri priznaje kao kupca. Pored toga, uplatnica ukazuje da je Ilfete Haziri, blok 3, broj 3, Priština, platila za kupovinu stana.

Pregled činjenica u odnosu na oba podnosioca zahteva.

19. Dana 20. juna 2008. godine, Direkcija javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije u opštini Priština je naredio (odluka 07 br. 355-15711) neposredno “rušenje 3 šupe koje se nalaze na javnom prostoru” i “koje se zloupotrebljavaju za razne fiziološke potrebe”.

20. Dana 30. juna 2008. godine, podnosioci zahteva su podneli žalbe na tu odluku šefu Direkcije za administraciju i osoblje. Oni su se "oštro žalili na način i postupak delovanja lica koji je sastavio i usvojio to Rešenje" i tvrdili su da „pre donošenja odluke o rušenju, gore pomenuti organ je trebao da analizira pitanje dokumentacije pomenutog objekta, bar da od vlasnika objekta pismeno traži da li postoji dokumentacija o vlasništvu“.
21. U prilogu te žalbe, oni su dostavili "dokaze o vlasništvu nad pomenutim šupama", i to: katastarsko snimanje dela Dardanije, gde se vidi postojanje šupe; dva ugovora o korišćenju stana, gde se vidi postojanje šupe; dva kupoprodajna ugovora stana; presuda br. 866/94 (koja se odnosi na šupu); rešenje Direkcije za finansije i imovinu (koje se odnosi na šupu); rešenje Direkcije javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije.
22. Dana 14. jula 2008. godine, gradonačelnik Prištine, odbio je žalbu zato što "na osnovu sprovedene inspekcijske kontrole od strane ovlašćenih inspektora, utvrđeno je da se šupe koje se nalaze na javnom prostoru zloupotrebljavaju na razne načine, zato, u cilju zaštite javnog prostora odlučeno je da se sprovede rušenje pomenutih objekata, i da žalioци ne podržavaju nijednim dokazom činjenicu da su ovi objekti izgrađeni na osnovu građevinske dozvole”.
23. Dana 20. avgusta 2008. godine, podnosioci zahteva su podneli žalbu Vrhovnom sudu Kosova tražeći "da potvrdi da su tužitelji Veton Berisha i Ilfete Haziri sa adresom" Musine Kokollari Br 3 i 4, VLASNICI ove nepokretne imovine - ŠUPA, i kuća na osnovu kupoprodajnih ugovora i druge dokumentacije ”.
24. Podnosioci zahteva su tvrdili pred Vrhovnim sudom da "Uprkos činjenici da smo podneli žalbu i predstavili ove činjenice - DOKAZE, drugostepena instanca je odbila žalbu tužilaca [Podnosilaca zahteva], i nije čak ni uzela u obzir dokaze ”.
25. Podnosioci zahteva su dalje tvrdili da su oni "stalni i legitimni posednici ovih šupa i kuća, što znači ovih nepokretnih imovina". Dakle, oni su tražili od Vrhovnog suda da "predstavi i izvede predložene dokaze tokom većanja”.
26. Dana 31. maja 2012. godine, Vrhovni sud Kosova (A. br. 1053/2008), je odbio žalbu podnosilaca zahteva, zaključivši „*da je osporena odluka pravedna i zasnovana na zakon dok, navodi tužbe ne utiču na utvrđivanje drugog činjeničnog stanja*“.
27. Dana 20. septembra 2012. godine, podnosioci zahteva su, na zahtev Suda , su usmeno obavestili da su šupe i dalje netaknute i da nisu srušene.

Navodi podnosilaca zahteva

28. Podnosioci zahteva tvrde da su njihova prava na pravično i nepristrasno suđenje, te i njihovog prava na imovinu, povređena od strane javnih vlasti, ali oni se ne pozivaju na nikakvu konkretnu ustavnu odredbu. Međutim, na osnovu njihovih izjava Sud smatra da oni tvrde da je povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i član 46. [Zaštita imovine] Ustava.
29. Podnosioci zahteva tvrde da je presuda Vrhovnog suda od 31. maja, broj A. br. 1053/2008 2012, netačna zato što odbija tužbu podnosilaca zahteva za proveru svojinskih prava za koja tvrde da poseduju neoborive dokaze.
30. Podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud, presudom od 31. maja A. br. 1053/2008 2012, nije uzeo u obzir sve dokaze koje su oni izneli a koji uključuju (1) ugovor o otkupu

stana a koji takođe uključuje i šupu, i (2) konačnu presudu br 866/94 od 14. jula 1995. godine, Opštinskog suda u Prištini.

31. Štaviše, podnosioci zahteva traže da Ustavni sud:

a) “poništi presudu Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, (...) i važeću presudu kojom je overeno vlasništvo”; i

b) Da nametne privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona, u cilju “ zaštite objekata (šupa) od rušenja od strane opštinske inspekcije Priština. Ova mera je nepohodna kako bi se izbegle opasnosti ili nepopravljive štete”.

Prihvatljivost zahteva

32. Kako bi mogao da presuđuje o zahtevu podnosioca zahteva, Sud treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovníkom o radu.

33. Član 113.3. Ustava, predviđa:

“Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele na zakonit način”

34. Član 113.7. Ustava, predviđa

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav povređena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

35. U ovom slučaju, Sud primećuje da su podnosioci zahteva tražili utočište za zaštitu svojih prava i interesa u upravnom postupku pred dva tela u opštini Priština, i konačno pred Vrhovnim sudom Kosova. Podnosioci zahteva, su, prema tome, ovlašćene stranke i iscrpeli su sve pravne lekove koji im se pružaju važećim zakonom na Kosovu, a samim tim i ispunjavaju zahteve za prihvatljivost prema članu 113.1. i 113.7. Ustava.

36. Član 49. Zakona predviđa:

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosiocu zahteva uručena sudska odluka. U svim ostalim slučajevima, rok će se računati od dana kada je odluka ili akt javno saopštena. Ako se tužba tiče nekog zakona, onda će se rok računati od dana kada je zakon stupio na snagu. ”

37. Na osnovu dostavljenih dokumenata može se zaključiti da je odluka Vrhovnog suda uručena podnosiocima dana 25. jula 2012. godine, a da su oni podneli zahtev Sudu 30. jula 2012. godine. Zahtev je podnet blagovremeno u skladu sa članom 49. Zakona.

38. U ovom slučaju, Sud je uveren da su ispunjeni uslovi akumulativnog postupka, da bude ovlašćena strana, podnošenje zahteva u zakonskom roku i iscrpljenjem pravnih lekova. Zahtev je prihvatljiv; Sud će sada ispitati i oceniti meritum predmeta.

Meritum

39. Podnosioci zahteva tvrde da Vrhovni sud (presuda A. br. 1053/2008, od 31. maja 2012. godine) nije uzeo u obzir sve dokaze koje su oni naveli za svojinsko pravo i koji su uključivali, naime, kupoprodajni ugovor stana koji takođe uključuje šupu.

40. U stvari, Sud nalazi da su podnosioci zahteva naveli sledeća dokumenta: katastarsko snimanje dela Dardanije, gde se vidi postojanje šupe; dva ugovora o korišćenju stana, gde se vidi postojanje šupe; dva kupoprodajna ugovora stana; presuda br. 866/94 (koja se odnosi na šupu); odluka Direkcije za finansije i imovinu (koja se odnosi na šupu), kao i rešenje Direkcije javnih službi i civilne službe - Sektor opštinske inspekcije.
41. Podnosioci zahteva tvrde pred Vrhovnim sudom da "uprkos činjenici da smo (...) predstavili (...) DOKAZE, drugostepeni sud je odbio žalbu tužilaca, a nije ni uzeo u obzir dokaze ". Oni su takođe zaključili tražeći od Vrhovnog suda da "predstavi i iznese predložene dokaze na većanju" i "da potvrdi da su tužitelji Veton Berisha i Ilfete Haziri (...) vlasnici ove nepokretnosti - ŠUPE, i kuća na osnovu kupoprodajnih ugovora i druge dokumentacije ".
42. Sud nalazi da je Sektor opštinske inspekcije, doneo odluku o rušenju šupa o kojima je reč u cilju zaštite javnog prostora i zaustavljanja njihove zloupotrebe. Međutim, navedena odluka Sektora opštinske inspekcije je doneta bez prethodnog utvrđivanja da li postoje svojinska pitanja u vezi sa šupama.
43. Sud nalazi da je gradonačelnik Prištine obrazložio da se šupe zloupotrebljavaju i da je naredio da se sruše u cilju zaštite javnog prostora, kao i da argumenti vlasništva izvedeni od strane podnosilaca zahteva ni na koji način ne podržavaju dokaz da su demolirane šupe izgrađene na osnovu građevinske dozvole. Gradonačelnik nije dostavio izričiti odgovor na podneske podnosilaca zahteva koji se odnose na vlasništvo nad šupama.
44. Osim toga, Sud nalazi da je Vrhovni sud obrazložio svoju presudu na sledeći način:

„Sud je procenio da su navodi tužilaca neosnovani jer su u suprotnosti sa činjeničnim stanjem utvrđenim od strane upravnih organa i sa dokazima koji se nalaze u spisima predmeta. Tužiocima nisu nijednim dokazom argumentovali svoje navode dok dokazi koje su podneli nemaju uticaja na donošenje druge odluke po ovom pravnom pitanju“.

„U članu 56.1. Zakona o upravnom postupku predviđa se da teret dokazivanja podnesenih činjenica pada na zainteresovanu stranu u upravnom sporu bez obzira na obavezu uprave da strankama stavi na raspolaganje dokaze sa kojima ona raspolaže“.

„Prema oceni suda, osporena odluka je jasna i razumljiva i sadrži dovoljno obrazloženje za odlučujuće činjenice, koje i ovaj Sud prihvata. Polazeći od ovog stanja stvari, ovaj Sud je konstatovao da je činjenično stanje ovog upravnog pitanja pravedno utvrđeno i da nije povređen zakon na štetu tužilaca, stoga, nije prihvatio navode tužilaca jer nemaju uticaja na konstatovanje nekog drugog stanja od onog kojeg su utvrdili upravni organi“.

„Na osnovu svega što je gore navedeno, Sud je konstatovao da je osporena odluka pravedna i zasnovana na zakon dok, navodi tužbe ne utiču na utvrđivanje drugog činjeničnog stanja“.

45. Vrhovni sud nije pružio izričiti odgovor u vezi sa podnescima podnosilaca zahteva o svojinskim pravima nad šupama o kojima je reč, već je izjavio da su "tužbe podnete od strane tužilaca, neosnovane" i da "tužiocima nisu nijednim dokazom argumentovali svoje navode dok dokazi koje su podneli nemaju uticaja na donošenje druge odluke po ovom pravnom pitanju".

46. Vrhovni sud ne opisuje koje su tvrdnje, koji su “dokazi koje su oni predstavili”, niti kakav “uticaj na donošenje drugih odluka”, niti šta je navedena “pravna stvar”. Postoje samo opše izjave bez pravnog obrazloženja i logičnog utemeljenja, s obzirom da se argumenti podnosioca zahteva i predstavljeni dokazi odnose na srž predmeta, što znači osporeno rušenje imovine koja navodno pripada podnosiocima zahteva.
47. Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], propisuje da:
1. *Svakome se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.*
 2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama (...).*
48. S druge strane, stav 1. člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Konvencija), navodi da:
- Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama (...), ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.*
49. Pored toga, pravo na pravično suđenje, oličeno u ustavnim tekstovima i u članu 6. Konvencije, je od fundamentalnog karaktera za očuvanje osnovnih prava, u ovom slučaju, prava na svojinu.
50. Zapravo, član 46. [Zaštita imovine] propisuje da:
1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
 2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
 3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše.*
 4. *O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne institucije Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud..*
51. Pored toga, član 1. protokola 1. [Zaštita imovine] Konvencije, propisuje:
- Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.*
- Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.*
52. Konačno, član 53. [Tumačenje odredaba o ljudskim pravima] propisuje:

Osnovna prava i slobode zagaranтовana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

53. Stoga, podnosioci zahteva imaju pravo da dobiju sudsko rešenje u skladu sa zakonom i odlukama Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) kada “sporovi koji proizilaze iz jednog akta Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo”. Ovo pravo uključuje obavezu za sudove da pruže razloge za svoje odluke sa razumnim osnovama, kako na proceduralnom tako i na materijalnom nivou. Pravo na razloge za sudske odluke zahteva objašnjenje sa verodostojnim i dobro konstruisanim razlozima za odluke u svakom pojedinačnom slučaju.
54. Dakle, pravo na pravično suđenje podrazumeva pravo na obrazloženu presudu. ESLJP je smatrao da, dok vlasti uživaju značajnu slobodu u izboru odgovarajućih sredstava da obezbede da su njihovi pravosudni sistemi u skladu sa zahtevima iz člana 6. (1) Konvencije, njihovi sudovi treba da “jasno da ukažu na osnove na kojima zasnivaju svoje odluke”. (vidi Hadjianastassiou protiv Grčke, ESLJP presuda od 16. decembra 1992. godine, stav 33).
55. U nedavnoj presudi, ESLJP je ponovio da “presude sudova i tribunal treba adekvatno da navedu razloge na kojima su zasnovane”. (Vidi *Tatishvili protiv Rusije*, ESLJP presuda od 22. februara 2007. godine, stav 58).
56. Član 31. Ustava i član 6. Konvencije obavezuju sudove da daju razloge za svoje presude. Međutim, to ne podrazumeva detaljan odgovor na svaki argument ili pitanje (vidi Van De Hurk protiv Holandije, 19. april 1994. godine, stav 61). Mera na koju se ova obaveza odnosi, može da varira u zavisnosti od prirode odluke. Ipak, ukoliko je podnesak od fundamentalnog značaja za ishod slučaja, kao što je imovina u slučaju rušenja, onda sud treba da se konkretno bavi time u svojoj presudi.
57. Dalja funkcija obrazložene odluke je da prikaže strankama da su one saslušane. Štaviše, obrazložena presuda pruža mogućnost stranci da se žali protiv nje, kao i mogućnost preispitivanja odluke od strane apelacionog tela. Jedino davanjem obrazložene odluke, može se sprovesti javna kontrola uprave pravde. (Vidi *Tatishvili protiv Rusije*, ESLJP presuda od 22. februara 2007. godine, stav 58).
58. Pored toga, pravo na dobijanje sudske odluke u skladu sa zakonom uključuje i obavezu suda da pruži razloge za svoja rešenja sa razumnim osnovama, kako na proceduralnom tako i na materijalnom nivou. Pružanje razloga zahteva objašnjenja sa verodostojnim i pravno konstruisanim razlozima za odluke u svakom pojedinačnom slučaju, koji takođe treba da obuhvati kao pravne kriterijume tako i činjenične elemente u prilogu odluke.
59. U *Hiro Balani protiv Španije*, podnosilac zahteva je podneo podnesak Sudu koji je zahtevao precizan i izričit odgovor. Sud nije dao taj odgovor onemogućavajući da se utvrdi da li su oni jednostavno zanemarili da se bave pitanjem ili su imali nameru da odbace podnesak, i ako je tako koji su razlozi za to odbacivanje. ESLJP je utvrdio da to predstavlja povredu člana 6. (1) Konvencije.
60. Shodno tome, obrazloženje treba da omogući licu kome je odluka namenjena i javnosti uopšte, da prati obrazloženje koje je uticalo da Sud donese određenu odluku.
61. Dakle, obrazloženje odluke treba navesti odnos između nalaza merituma i odražavanje kada se razmatra predloženi dokaz, s jedne strane, i pravni zaključci Suda, s druge strane. Presuda Suda će povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju,

ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logični odnos između njih.

62. Sud nalazi da, u ovom slučaju, obrazloženje Vrhovnog suda nije dovoljno izraženo i razrađeno, kao odnos između odgovarajućih dokaza, relevantne ocene i važećih zakonskih odredaba i nalaz merituma nije jasno i potpuno utvrđen.
63. Dakle, Sud smatra da propust Vrhovnog suda da obezbedi jasne i potpune odgovore vis-à-vis ključnim argumentima imovine, predstavlja kršenje prava podnosioca zahteva da budu saslušani i pravo na obrazloženu odluku, kao komponenta pravičnog i nepristrasnog suđenja.
64. Prema tome, Sud zaključuje da je povređen član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1. članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije.

Privremene mere

65. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva je zatražio od Suda da nametne privremenu meru” u skladu sa članom 27. Zakona br. 031L-121 o Ustavnom sudu u vezi sa slučajem koji je predmet u postupku zaštite objekata (šupa) od rušenja od strane Opštinske inspekcije u Prištini”. Podnosilac zahteva dalje navodi da “ova mera je neophodna da bi se izbegle opasnosti ili nepopravljive štete “.
66. Sud takođe nalazi da je zahtev za privremenu meru osnovan i opravdan u predmetnoj stvari koja se odnosi na nepokretnu imovinu. Pored toga, Sud smatra da eventualna novčana kompenzacija ne može da ispravi nepopravljivu štetu ako se šupe poruše, jer je nepokretna imovina jedinstvena i šupe su jedinstvene.
67. Zapravo, predmetna stvar slučaja se uglavnom bavi osporenim naređenjem za rušenje šupa, navodno u vlasništvu podnosioca zahteva, po odluci Direkcije javnih službi i civilne službe u Opštini Priština i gradonačelnika Prištine, koje su potvrđene presudom Vrhovnog suda.
68. Sud smatra da su navodna imovina i nalog za rušenje, povezana pravna pitanja i isprepletena jedno u drugo i, samim tim, izgleda da odluka gradonačelnika Prištine 01. br. 07-15711, od 14. jula 2008. godine, kojom je naređeno rušenje i sprovođenje presude Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. godine, može uzrokovati nepopravljivu štetu podnosiocima zahteva izvršenjem gorepomenutog rušenja.
69. Stoga, Sud, u skladu sa članom 116.(2) Ustava i članom 27. Zakona, dana 5. decembra 2012. godine, bez prejudiciranja konačnog ishoda sporne stvari, odlučuje da odobri tražene privremene mere, od dana usvajanja odluke do okončanja ponovnog razmatranja od strane Vrhovnog suda i da odmah obustavi sprovođenje naloga za rušenje, kao što je potvrđeno presudom Vrhovnog suda.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na sednici od 5. decembra 2012. god., jednoglasno:

- I. PROGLAŠAVA zahtev prihvatljivim.
- II. UTVRĐUJE da je bilo kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa stavom 1. člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima.
- III. PROGLAŠAVA presudu Vrhovnog suda Kosovo A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. god. ništavnom.
- IV. VRAĆA presudu Vrhovnog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda;
- V. ODOBRAVA zahtev za privremenu meru za vreme dok Vrhovni sud Kosova ponovo razmatra pitanje u skladu sa *per ratione decidendi* ovog Suda.
- VI. OSTAJE posvećen ovom pitanju u očekivanju sprovođenja tog naloga;
- VII. NALAŽE da se ova presuda dostavi strankama i u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona da se objavi u Službenom listu; i
- VIII. PROGLAŠAVA da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac



Almiro Rodrigues



Predsednik Ustavnog suda



Prof. dr Enver Hasani